

BANKA POPULLORE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT

Në pajtim me nenin 19, paragrafi (2), dhe nenin 47, paragrafi (1), pika 6), të Ligjit të Bankës Popullore të Republikës së Maqedonisë së Veriut (Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë nr. 158/10, 123/12, 43/14, 153/15, 6/16 dhe 83/18 dhe Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut nr.110/21 dhe 74/24), Këshilli i i Bankës Popullore të Republikës së Maqedonisë së Veriut, miratoi

VENDIM për bonot e thesarit

I. DISPOZITAT E PËRGJITHSHME

1. Me këtë vendim rregullohen kushtet dhe rregullat e emetimit të bonove të thesarit në denarë (në tekstin e mëtejme: bonot e thesarit) të Bankës Popullore të Republikës së Maqedonisë së Veriut (në tekstin e mëtejme: Banka Popullore).
2. Bonot janë letra me vlerë afatshkurtra, diskonte për qëllime monetare, të cilat emetohen në formë të dematerializuar nëpërmjet ankandëve dhe mbahen në Regjistrin e bonove të thesarit në Bankën Popullore (në tekstin e mëtejme: Regjistri).
3. Të drejtë për të marrë pjesë në ankandet e bonove të thesarit kanë bankat, filialet e bankave të huaja dhe kursimoret (në tekstin e mëtejme: pjesëmarrësi/pjesëmarrësit), të cilat plotësojnë kriteret e mëposhtme:
 - kanë obligim të rezervës së detyrueshme në Bankën Popullore (në tekstin e mëtejme: pjesëmarrësit);
 - pjesëmarrësit në Sistemin Pagesor Ndërbankar Maqedonas (MIPS), (në tekstin e mëtejme: MIPS-i), dhe
 - të kenë qasje në sistemin elektronik të Bankës Popullore për të dhënat e bonove të thesarit (në tekstin e mëtejme: sistemi elektronik).
4. Këshilli Ekzekutiv i Bankës Popullore vendos për llojin e tenderit, normën e interesit të tenderit me shumë dhe/ose normën maksimale të interesit në tender me normë maksimale interesi, shumën e ofruar të bonove të thesarit, si dhe për karakteristikat e tjera të ankandëve të parapara në kreun II dhe III të këtij vendimi.

II. ANKANDET

5. Në prospekt përcaktohet tipi i tenderit për mbajtjen e ankandit për bonot e thesarit: tender me shumë ose tender me normë të interesit.
6. Gjatë tenderit me shumë, në prospekt definohet norma e interesit dhe mund të kufizohet shumë e ankandit ose të përcaktohet shumë e pakufizuar e bonove të thesarit.

Në rast të tenderit me shumë, pjesëmarrësit marrin pjesë në ankand vetëm me shumë (shumë nominale e bonove të thesarit).

Në rast të tenderit me shumë dhe me shumë të kufizuar të bonove të thesarit, mund të përcaktohet shumë maksimale e ofertës për çdo pjesëmarrës, sipas përqindjes së detyrimeve të pjesëmarrësit në valutë vendase pa klauzulë valutore nga baza për përcaktimin e rezervës së detyruar, në totalin e detyrimeve në valutë vendase pa klauzulë valutore nga baza për përcaktimin e rezervës së detyruar, për

periudhën e përmbushjes në të cilën mbahet ankandi. Shuma maksimale e ofertës së pjesëmarrësit është e barabartë me shumën e fituar duke zbatuar përqindjen e duhur të pjesëmarrjes në shumën e bonove të thesarit të përcaktuar në prospekt. Përpara ankandit, pjesëmarrësit njoftohen për shumën maksimale të ofertës përmes postës elektronike.

Në qoftë se pjesëmarrësi dërgon ofertë më të madhe se oferta maksimale e përcaktuar në paragrafin (3) të kësaj pike, Banka Popullore e pranon ofertën vetëm deri në shumën e caktuar maksimale.

7. Gjatë tenderit me norma të interesit, në prospekt tregohet shuma e bonove të thesarit dhe mund të përcaktohet norma maksimale e interesit (çmimi minimal).

Pjesëmarrësit marin pjesë në ankand me shuma (shuma nominale e bonove të thesarit) dhe me çmime (normë të interesit), të përcaktuar saktësisht deri në katër dhjetore.

Çmimi për 100 njësi vlerë nominale të bonove të thesarit llogaritet sipas formulës:

$$C = \frac{100}{1 + \frac{KS * D}{36000}}$$

Nga ku,

C = çmimi në 100 njësi vlerë nominale e bonove të thesarit;

KS = norma vjetore e interesit (në %);

D = numri i ditëve deri në maturim.

8. Ankandet zhvillohen rregullisht në pajtim me publikimin e Kalendarit Indikativ para fillimit të vitit aktual në faqen e internetit të Bankës Popullore.

Me përjashtim të paragrafit (1) të këtij neni, Banka Popullore mund të mbajë ankand të jashtëzakonshëm. Pjesëmarrësit informohen për kohën e mbajtjes së ankandit të jashtëzakonshëm me telefon ose me postë elektronike.

III. PROSPEKTI

9. Nëpërmjet sistemit elektronik dërgohet prospekt te të gjithë pjesëmarrësit, ku përcaktohen kushtet për pjesëmarrje në ankand.

10. Në prospekt janë të përcaktuara:

- data e mbajtjes së ankandit;
- koha e mbajtjes së ankandit dhe koha e pranimi të ofertave për pjesëmarrje në ankand;
- tipi i tenderit për mbajtjen e ankandit;
- shenjën e ankandit në formatin e mëposhtëm: CBYYYY/NNN-DDD;

Nga ku,

BQ tregon se bëhet fjalë për bono të thesarit të bankës qendrore;

YYYY tregon vitin e emitimit të bonove të thesarit;

NNN është numri rendor i ankandit, dhe

DDD tregon numrin e ditëve të maturimit të bonove të thesarit

- data e maturimit të bonove të thesarit;
- shuma e bonove të thesarit, dhe
- çmimi i përcaktuar në saktësi deri në katër dhjetore në ankandin me shuma ose në ankandin me norma të interesit me çmim të caktuar minimal, që korrespondon me normat e përcaktuara të interesit.

Në prospekt mund të theksohet edhe shuma maksimale e ofertave individuale, e shprehur si përqindje e shumës së ofruar në ankand.

Pjesëmarrësit mund të marrin pjesë në ankand me një ofertë.

Shuma minimale për pjesëmarrje në ankand është 5.000.000 denarë. Çdo rritje e ardhshme mbi shumën minimale bëhet duke shtuar shuma të rrumbullaksuara nga 1.000.000 denarë.

IV. OFERTAT PËR PJESËMARJE NË ANKAND

11. Pjesëmarrësit paraqesin oferta për pjesëmarrje në ankand nëpërmjet sistemit elektronik, në momentin e pranimit të ofertave. Banka Popullore nuk ka njohuri për të dhënat që pjesëmarrësit i paraqesin në oferta. Ofertat e dërguara janë të pakthyeshme pas kalimit të kohës së përcaktuar për pranimin e ofertave.

Në rast të problemeve teknike nga ana e pjesëmarrësve gjatë përdorimit të sistemit elektronik, pjesëmarrësi mund të mer pjesë në ankand duke dërguar oferta deri te Banka Popullore nëpërmjet postës elektronike ose bisedës telefonike me numër lokal që regjistrohet, jo më vonë se koha e përcaktuar në prospektin për zhvillimin e ankandit.

12. Ofertat të cilat nuk i plotësojnë kushtet të parapara në këtë vendim nuk do të pranohen.

V. PARIMET E SHPËRNDARJES SË OFERTAVE

13. Varësisht nga lloji i tenderit, ofertat shpërndahen sipas principeve të caktuara.

Në rast të tenderit me shuma, kur kërkesa totale e tejkalon ofertën, ofertat shpërndahen në raport me shumën e ankanduar (parimi i shpërndarjes proporcionale). Në rast se shuma e bonove të thesarit është e pakufizuar, ofertat e pjesëmarrësve pranohen plotësisht.

Në rast të ankandit me norma të interesit, ofertat shpërndahen sipas çmimit të ofruar (normës së interesit) duke filluar nga çmimi më i madh (norma e interesit më e ulët) – principi i prioritetit të çmimit të ofruar (normës së interesit nëse ndodh që disa pjesëmarrës të ofrojnë të njëjtin çmim më të ulët të pranuar (normë të interesit), ndërsa kërkesa totale e tejkalon ofertën, ofertat shpërndahen në raport me shumën e ankanduar (parimi i shpërndarjes proporcionale).

Ofertat shpërndahen sipas parimit të shpërndarjes proporcionale sipas formulës:

$$P = A * (V_2 / V_1)$$

Nga ku,

P = pjesa e pranuar e ofertës së pjesëmarrësit (nga oferta me çmim më të ulët të pranuar);

A = oferta e pjesëmarrësit (oferta e pjesëmarrësit me çmim më të ulët të pranuar);

V_1 = shuma totale e kërkuar nga të gjithë pjesëmarrësit (shuma totale e pjesëmarrësve me çmim të njëjtë më të ulët të pranuar);

V_2 = shuma totale që do ta pranoj Banka Popullore (shuma totale nga ofertat me çmim më të ulët të pranuar).

Nëse gjatë shpërndarjes proporcionale, si rezultat i rrumbullakimit matematikor të shumave të shpërndara, paraqitet nevoja për të rritur shumën e realizuar, shuma e realizuar mund të rritet në raport me shumën e ofruar.

VI. REZULTATET E ANKANDIT

14. Pjesëmarrësit njoftohen për rezultatet e ankandit nëpërmjet sistemit elektronik, dhe ato publikohen edhe në faqen e internetit të Bankës Popullore.

Në rast të ankandit me norma të interesit, rezultatet e ankandit përmbajnë të dhëna për shumën totale të realizuar, për çmimin e ponderuar (mesatar) (normën

e interesit) të ankandit, si dhe për çmimin minimal dhe maksimal (normën e interesit) të ofertave të pranuar.

Çmimi i ponderuar (mesatar) llogaritet sipas formulës:

$$\text{Çmimi i ponderuar} = \frac{\sum_{i=1}^n C_i * P_i}{\sum_{i=1}^n P_i}$$

Nga ku,

C= çmimi i ofertës së pranuar;

P = shuma e ofertës së pranuar;

n = numri i ofertave të pranuar.

Në rast të ankandit me shuma, rezultatet përmbajnë të dhëna për shumën totale të realizuar.

15. Çdo pjesëmarrës ka qasje te rezultatet personale nga ankandi, nepërmjet sistemit elektronik.

Rezultatet e ankandit përmbajnë oferta të pranuar/ose oferta të refuzuara.

Ofertat e pranuar realizohen sipas kushteve të ofruara dhe në pajtim me rezultatet e ankandit.

VII. PAGESA DHE REGJISTRIMI I BONOVE TË THESARIT

16. Pjesëmarrësit janë të detyruar të bëjnë pagesën e shumës së diskontuar të bonove të thesarit nga ofertat e pranuar në llogari të Bankës Popullore, në ditën e ankandit.

Shuma e diskontuar pasqyron çmimin dhe normën përkatëse të interesit sipas së cilës pjesëmarrësit kanë blerë bonot e thesarit në tregun primar.

Shuma e diskontuar llogaritet sipas formulës:

$$DI = \frac{NI * C}{100}$$

Nga ku,

DI – shuma e diskontuar;

NI – shuma nominale;

C - çmimi.

17. Pas përfundimit të pagesave nga ana e pjesëmarrësve, Banka Popullore i evidenton bonot e thesarit në Regjistër.

Banka Popullore lëshon vërtetimin e pronësisë së bonove të thesarit.

18. Në rast se pjesëmarrësi nuk bën pagesën përkatëse të mjeteve në lartësi të ofertës së pranuar në ankand, Banka Popullore nuk do t'i evidentojë bonot e thesarit në Regjistrin për shumën e mjeteve që nuk janë paguar dhe do të llogaritet normën gjorbë të interesit në shumën totale që pjesëmarrësi ka qenë i detyruar ta paguaj.

Pjesëmarrësi është i obliguar të paguajë normën e interesit ligjor në pajtim me paragrafin (1) të kësaj pike në afat prej tetë ditësh nga dita e marjes së detyrimit.

Këshilli Ekzekutiv i Bankës Popullore mund të kufizojë të drejtën e pjesëmarrjes në ankande të bonove të thesarit pjesëmarrësit i cili në dy ankandet e mëparshme nuk ka paguar shumën e duhur të mjeteve, në pajtim me paragrafin (1) të kësaj pike.

VIII. NDËRPRERJA E PROCESIT TË ANKANDIT

19. Procesi i ankandit të bonove të thesarit mund të ndërpritet në rast të:
- ndërprerjes së furnizimit me energji elektrike;
 - mosfunksionimit të mjeteve të komunikimit dhe serverëve;
 - aktit të forcës madhore (vis major), dhe
 - faktorëve të tjerë që prishin vazhdimësinë e procesit të ankandit.

Në rast të shfaqjes së ndonjërit prej reziqeve të përmendura, ankandi i bonove të thesarit anulohet. Banka Popullore në mënyrë plotësuese i informon pjesëmarrësit për datën dhe kohën e mbajtjes së ankandit të ardhshëm të bonove të thesarit.

20. Në rast të problemeve teknike të Bankës Popullore gjatë përdorimit të Sistemit elektronik, pjesëmarrësit informohen për prospektin dhe rezultatet e ankandit nëpërmjet telefonit, postës elektronike ose mjete të tjera njoftimi. Pjesëmarrësit i dorëzojnë ofertat për pjesëmarrje në ankand të bonove të thesarit nëpërmjet bisedës telefonike në numër lokal bisedat e të cilit janë të regjistruara, me postë elektronike ose në mënyrë tjetër të njoftimit me shkrim.

IX. TREGTIMI, SHLYERJA DHE PAGESA

21. Me bonot e thesarit mund të tregtohet në tregun sekondar ndërmjet pjesëmarrësve të tregut.

Tregtimi me bonot e thesarit në tregun sekondar kryhet deri në ditën e punës që i paraprin ditës së maturimit të bonove të thesarit.

Këshilli Ekzekutiv miraton Udhëzimin për shlyerjen e transaksioneve me bonot e emetuara të thesarit.

22. Në ditën e maturimit të bonove të thesarit, Banka Popullore bën pagesën e vlerës nominale të bonove të thesarit.

X. DISPOZITAT PËRFUNDIMTARE

23. Duke llogaritur deri në 1 qershor 2025, kursimoret do të mund të marrin pjesë në ankandet e bonove të thesarit, edhe pse nuk janë pjesëmarrës në MIPS.

24. Me hyrjen në fuqi të këtij vendimi, shfuqizohet Vendimi për bonot e thesarit (Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë nr. 263/22).

25. Ky vendim hyn në fuqi në ditën e tetë nga publikimi në Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Nr. 02 - 40305/4
28 nëntor 2024
Shkup

Guvernatorja
dhe kryesuesja
e Këshillit të Bankës
Popullore
të Republikës së
Maqedonisë së Veriut
dr Anita Angellovska-
Bezhoska